

Для роботи у сфері керування електронними документами на рівні сучасних вимог інформаційного суспільства в Україні важливо гармонізувати, передусім, стандарти та технічні звіти: ISO 14641-1:2012 «Electronic archiving – Part 1: Specifications concerning the design and the operation of an information system for electronic information preservation» (*Керування електронними документами – Проектування та експлуатація інформаційних систем для забезпечення тривалого збереження електронних документів. Частина 1: Специфікації*); ISO/TR 18492:2005 «Long-term preservation of electronic document-based information» (*Забезпечення тривалого збереження електронних документів*).

Таким чином, гармонізація та впровадження в Україні міжнародних стандартів в галузі архівної справи та документознавства є актуальним та важливим завданням, необхідною умовою переходу до формування єдиного інформаційного простору. На часі – реалізація розробленого науковцями УНДІАСД перспективного плану гармонізації та впровадження міжнародних стандартів в сфері архівної справи та керування документаційними процесами, який би враховував потреби галузі та суспільства [2].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Калінічева Г.І., Романовський Р.В. Міжнародні стандарти у сфері архівної справи та керування документаційними процесами: проблеми гармонізації в Україні / Калінічева Галина Іванівна, Романовський Ростислав Володимирович // *Архіви України*. – 2015. – Випуск 4 (298) – С. 44-63.
2. Звіт про науково-дослідну роботу «Визначення та наукове обґрунтування напрямів розвитку системи стандартизації у сфері архівної справи та діловодства. Галузева програма стандартизації» / Калінічева Г.І. (керівник НДР), Романовський Р.В. – Київ: УНДІАСД, 2015. – 81 с.

КАЧМАЛА Вікторія Іванівна,
Державний університет телекомунікацій,
м. Київ

РОЛЬ ЦДАК УКРАЇНИ У ВИВЧЕННІ ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ

Київський центральний архів засновано згідно з указом Сенату від 2 квітня 1852 р. Ідея створення виникла серед членів Тимчасової комісії для

розгляду давніх актів і зустріла підтримку з боку адміністративних кіл київського, подільського і волинського генерал-губернаторства. 1849 р. генерал-губернатор направив у Петербург доповідну записку, про необхідність створення архіву, в якій підкреслювалася юридична та історична цінність актових книг. Питання було вирішено 1852 р. Всі установи, в яких зберігалися актові книги, мали скласти на них описи і відправити їх у Київ. Упродовж 1852-1854 рр. із повітових судів, казенних палат, городових магістратів та інших установ 25-ти міст і містечок Київської, Подільської і Волинської губерній надійшли 5833 книги і понад 453 тис. окремих документів за минулі століття до 1799 р. включно.

В наступні роки архів прийняв із місцевих установ 50 книг, і з Київської Археографічної Комісії 1598 документів, із київських губернських установ, зокрема Київської казенної палати і Київської губернської канцелярії надійшло понад 8,5 тис. цивільних та 85 тис. кримінальних справ, переважно адміністративних і судових установ Гетьманщини XVIII ст.; з Чернігівської казенної палати одержано документи монастирів на маєтки, секуляризовані 1786 р. З 80-х рр. XIX ст. КЦАДА за складом документів поділявся на три відділення: а) основний комплекс – актові книги; б) окремі документи в кількості понад 456 тис.; в) документи фондів установ Гетьманщини XVIII ст.[1]

У 1917-1920 рр. – за часів Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, більшовицької влади – співробітники архіву брали участь в розбудові архівної системи в Україні, розробленні теоретичних, методичних і практичних засад архівної реформи. В цей складний час архів не тільки зберіг свої фонди, але й прийняв на зберігання важливі документи, зокрема, колекцію метричних книг церков Поділля XVI-XVIII ст., колекцію зібраних Київською археографічною комісією документів XIV-XVIII ст.[2]

У 1924 р. архів оголошувався науково-організованим сховищем документів науково-історичного значення, затверджувалися профіль і структура, що мав таку структуру: а) відділ актових книг, грамот й ін.

документів литовсько-польської доби; б) відділ колекцій та приватних фондів; в) відділ архівних фондів установ Київщини XVII-XVIII ст. [3].

Найтрагічнішими для архіву стали 1941-1944 рр., час окупації України нацистською Німеччиною. Залишений радянською владою в Києві напризволяще, архів втратив дві третини свого фондового складу. За іронією долі збереглося тільки те, що фашисти вивезли з міста напередодні вступу радянських військ у Київ. 1944 р. завдяки М. Геппенереві з Чехословаччини, де опинилися документи українських архівів, було повернуто близько 2 тис. актових книг та фонди установ Гетьманщини і низку приватних архівів колекції КЦАДА.

Зі звільненням України розпочинається відбудова архівного галузі. У 1949 р. завершено роботу з обліку фондів, уточнено списки фондів по відділам, уточнені облікові записи внесено до аркушів та карточок фондів. Протягом наступних років тривала копітка робота з розбирання, систематизації та інвентаризації документів, що завершилася лише у 1956 р.

Для впорядкування і концентрації обліку фондів по архіву та удосконалення науково-довідкового апарату створено відділ обліку. Об'єднано відділ фондів адміністративно-судових установ та відділ фондів фінансово-економічних установ в один відділ установ кінця XVIII- поч. XX ст. Читальний зал виокремлено в окремий структурний підрозділ, одночасно з впорядкуванням фондів проводилася робота зі створення та розвитку довідкового апарату.

У повоєнні десятиліття в інформаційній сфері головним пріоритетом діяльності архіву була підготовка тематичних збірників документів. Серед документальних видань.: «Революція 1905–1907 рр. в Україні», «Україна перед визвольною війною 1648–1654», «Документи Богдана Хмельницького: 1648–1657», «Національно-визвольна війна в Україні: 1648–1657: збірник за документами актових книг», ««Пакти і Конституції» Української козацької держави (до 300-річчя укладення)», «Сковорода Г.С. Ізраїльський Змій»). [1]

Із 1992 р. архів має сучасну назву: Центральний державний історичний архів України, м. Київ. Таємні фонди (жандармських управлінь та відділень,

охоронних відділень, військових, судів, прокурорів, спеціальних комісій) розсекречено й удоступнено для користувачів. Станом на поч. 2013 р. в архіві зберігається 1618 фондів, і понад 1 млн. 300 тис. одиниця зберігання. Каталог архіву (формується з 1954 р.) нараховує понад 1 млн. карток. Створюється сучасна інформаційна система, функціонують облікові й тематичні локальні бази даних. Роль архіву неоціненна в першу чергу для науковців, журналістів та письменників, які вивчають матеріали для дисертаційних робіт, написання науково-методичної літератури, відкривають невідоме минуле для встановлення історичної правди в Україні, що на даний момент є дуже актуальним.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Матяш І.Б. *Нариси історії архівної справи в Україні.* – К.2002 – 612 с.
2. Шандра В.С. *Організація та функціонування архівів у державних установах.* – К.2014 – 126 с.
3. Пиріг Р.Я., Новохатський К.Є. *Основні напрями архівного будівництва.* – К.2012 – 68 с.

КИРИЛЮК Наталія Андріївна,
Державний університет телекомунікацій
м.Київ

СУЧАСНІ МЕТОДИ ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Держава займає центральне місце в проблематиці політичної науки і служить одним із основних і найважливіших об'єктів політичних досліджень. При цьому держава вивчається, і як єдиний політичний актор з властивими йому властивостями і характеристиками, і як системна сукупність інституційних структур, порядків, правил, зв'язків, відносин та процесів взаємодії таких структур. Сучасна держава є ще незакінченим продуктом трансформації національної держави або держави-нації (Nationstate). При цьому і сама держава-нація як основна форма політичної асоціації людей почала формуватись за історичними мірками відносно недавно, тільки з ХІХ століття після розпаду великих імперій, спочатку в Латинській Америці і Європі, а потім в Азії і Африці. І, тим не менш, сучасна держава як об'єкт політичних досліджень, завдяки своїм властивостям і характеристикам, породжує потребу в